

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vsa leta gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; „ „ 4.50
za četrt leta 1.50; „ „ 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Oglas in oznanila se račune po 8 nov. vračajo v petito; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna sahvala, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je moč.

Zahvala.

Čestitim volilcem Tržaške okolice in mesta Trsta izrekam tim potem izkreno zahvalo na zaupanju, izkazanem mi pri včerajšnji volitvi. Tako tudi vsem onim, kateri so direktno ali in direktno pripomogli do tako nepričakovano sijajne narodne zmage.

Prosek, dne 9. marca 1891.

Ivan Nabergoj
državni poslanec.

Čestiti volilci III. volilne skupine!

Stejemo si v sveto dolžnost, da izrečemo najpriserično zahvalo vsem onim, ki so povodom državnozbornske volitve delovali v lokalnih odborih in pri poučevanju volilcev in tako pripomogli do sijajnega uspeha, na katerem sme biti ponosno tako naše društvo, kakor tudi vsa tržaška okolica in ves narod slovenski.

Tržaški Slovenci so zopet dokazali na sijajen način, koliko da zmôre pravo rodoljubje, pristni narodni ponos in vzgledna disciplina — pokazali so svojo politično zrelost v najlepšem svitu.

Nasprotniki naši so sicer javno zatrjevali, da se ne udeležijo volilne borbe in da je g. Mauronerja kandidatura čisto privatna zadeva. V resnici pa so ruli in agitovali — če tudi tajno — in se v ta namen zatekli pod okrilje nekega „delavskega volilnega odbora“, obstoječega iz par mladih zaslepljenih slovenskih delavcev. Toda vse njih spletke niso jim pomogle do zmage, nasprotno, zmaga naša je toli sijajna, da si sijajnejše

ni misliti ne moremo. Nasprotni liberalni kandidat propal je popolno.

Čestiti volilci! oklenili ste se gesla, ki stoji na čelu našega lista: „V edinosti je moč“ — složno ste stopili na volišče, navdajala Vas je vse jedna in ista misel, da moramo sveto služiti sveti domovini — in prošnji takimi svetimi čutstvi ste tudi zmagali.

Izrekajoči Vam najpriserično zahvalo na Vašem močatem postopanju v prosep naše svete narodne stvari, prosimo Vas, da ostanete zvesti zastavi naši, kojoj zastavo ste pretečeno nedeljo tolikim ponosom in toliko samozavestjo vnovič razvili. Hvala Vam, priserična hvala Vam!

V Trstu 10. februarja 1891.

Odbor pol. društva Osrednji
„Edinost“ volilni odbor.

Po volitvah.

I.

Nenadno razpuščenje državnega zbora našega in temu za petami sledeči razpis novih volitev razburil je silno našega političnega življenja vodovje. Politike in narodne strasti šumeče valovje drilo in valilo se je po vrhovi ter sikalo tu pa tam pene svoje visoko nad obrežje pravice in resnice. V Trstu in v Istri bili smo silen boj; boj mej dvema močnima elementoma: na jedni strani element, blepeč po hegemoniji in neopravičenem nadvladju, na drugi strani pa dober in pohleven narod, narod, ki ne želi drugega nego, da mu dajo to, kar mu treba za pošteno življenje.

Danes se nam je baviti z volitvijo v III. tržaški volilni skupini.

Vi, oprostite pripovedujete nam na prekanjen, predrzen način v obraz grdo nesnico in trdite, da živi človek, kateri govori ravno zdaj z nami, — ni živ, ampak mrtev... in pokopan... Hočete, da... Uradnik ni dokončal govora in začel iz nova smejati se.

— Oprostite mi, gospod... nemam časti znati vašega imena...

— Zavadskij, tajnik državnega pravdnika... k vašim uslugam.

— Oprostite, gospod Zavadskij. Ne trdim, da je živ mrtev, ali mrtev živ. Jaz trdim, da sedanji grof... kateri se dela strica grofa in se je priznal družincem grada, — ni stric grof Zareckij, ampak drug, njemu čudno podoben človek, njegov dvojnik.

— A grof je mrtev in od vas pokopan?

— Seveda.

— Odkod se je vzela pa ta... je ta po vašem samoznancu?

— Ne znam... Jaz trdim samo, da...

— A! gospod baron, to ni objasnje! progovoril je togotno Zavadskij. — Se more li drzno trditi, da na nebu ni jeden mešec, ampak da sta dva... In na prašanje, naj se pokaže drugi mešec — odgovoriti: „ne znam, kje je drugi... Jaz trdim samo, da je.“

Vihar je potihnil, razburkano valovje se je pomirilo in vodovja povraja se je ugledilo: le lahen vetrič igra se še z malimi nedolžnimi valčki. Po povraju pa plava mrtva kandidatura gosp. Mauronerja — — — In še nekaj plava tam po povraju — mrtva masa je, podobna strašno ponesrečeni državnozbornski kandidaturi — — — Da da, to so nečastni ostanki neslavne kandidature č. don Pahorja.

O mrtvih ni smeti slabo govoriti in tudi o političnih mrtvih pustimo radi veljati to načelo. Zato pa izrečemo sožalje svoje na veliki nesreči, dogodivši se dvema imenitnima možema, hotečima po vsej sili „osrečevati“ in „osrečiti“ trpeče človeštvo, bivajoče v Trstu in po njega okolici. Da do tega ni prišlo, gotovo nista kriva ona dva, ampak krivo je nespametno ljudstvo, ki se je z vsemi štirimi branilo in ubranilo dveh največjih mu „dobrotnikov“.

Toda pustimo šalo na strani. Kaj sti značili nasprotni nam kandidaturi? Zakaj se je ljudstvo z vsemi silami vprilo tema kandidaturama? Že gori smo rekli, da se je po Primorskem bojevala gospodoželjnost drznega in podjetnega elementa proti ljudstvu, ki je, videče, da mu hočejo poštepati najsvetlejša zaklada in jasne ideje, v svojem obupu napelo vse svoje sile, — vse svoje sile pravimo — kajti tako jednodušno, tako složno še nikdar ni šla okolica naša v volilni boj, kakor takrat. Imeli smo že — kar se tiče števila oddanih naših glasov — še sijajnejše uspehe, ali v resnici je zmaga zadnje nedelje najslabše, kolikor jih je dosedaj izvojevala naša okolica. Vzrok, da smo za številom državnozbornske volitve z leta 1885 nekoliko zaostali, je čisto jednostaven: kakih 700—800 naših volilcev ni dobilo glasovnic. Posestnikom, trgovcem, obrtnikom — in celo takim, ki plačujejo do 100 gl. davka na leto — odrekla se je volilna

— Dovolite, odgovoril je naposled togotno tudi Ohotskij, — kaj porečete pri odkritju rakve, ko najdete telo pokojnega grofa? Dasi se je morda silno razložilo njegovo truplo v tem času, se vender nadejam, da se ga bode moglo poznati. Toda... Stojte!... Stojte!... vzkliknil je Lorenc — Kaka sreča! Spomnil sem se... Stric nosil je vse življenje velik prstan, z dvema velikima, prelepima rubinoma. Vsi znali so ta prstan... Nesem se bil domislil, da bi ga snel s stricevega prsta in pokopal sem ga z njim... Prašajte slugo, prašajte tega človeka... ki se dela stricem, kje je zdaj njegov vsem znani prstan?..

— Na njegovej roki, progovoril je Bahmutskij. — Videl sem ga ravnokar torej ga ni treba omenjati...

— To ne more biti! vzkliknil je Ohotskij. — Dobite ga na prstu, ko odkopljemo rakev. Ako ima prstan, tedaj je posnetek onega, pravoga. Pustil sem ga bil na strici...

— Izvolite videti, dejal je Bahmutskij. — Zdi se mi, da tratimo besede brez potrebe. Pojdimo vsi k počitku. A jutri zjutraj odpravimo se v samostan in pri odkritju rakve — objasni se vse. Ni moglo premeniti se truplo v tem času tako, da bi ne priznal družince v njem grofa, dasi mu je morda malo podoben. Ako se najde

pravica. Ako to število prištejemo resnično oddanim glasom, dobimo skupno število naših glasov, ki je uprav impozantno. Najveselejši moment te borbe je pa ta, da so se nam odločno pridružila nekatera sela, ki so bila dosedaj odločno nasprotna, ali pa vsaj omahljiva. To nam priča, da se je začelo svitati tudi po glavah mladčev in da je ljudstvo instinktivno slutilo veliko nevarnost, pretečo bodočnosti okolice. Slovensko prebivalstvo okolice je avtohtonno (prvotno) in zemlja okoličanska je neoporekljiva last tega ljudstva. To pa bode nasprotniki naše v oči in hoteli bi okoličana potisniti z rodne mu zemlje. Ker pa vedo, da se to ne dá jednim mahom doseči, nastavili so sekiro svojo pri narodnosti. Zatrli bi radi v srcih ljudstva narodni čut. V trenutku pa, ko bi okoličan zgubil svojo narodno zavest, otrpnil bi tudi političski, pretekla bi le mala vrata let in italijanski element bil bi gospodar vseh okolič.

To vse bi pa bila predigra materialnemu propadu naše okolice. Razdeljevanje dela in zaslužka v mestu samem nam je v tem pogledu svarilen vzgled. Odkar so nasprotniki naši zavladali v vsem javnem življenju našega mesta, nastanilo se je tu na tisoče ptujcev, podanikov ptuje države, ki jedo kruh, pristujoč jedino le domačinom. Taktika ta nasprotni nam gospode provzroča nam izgubo na narodnem kapitalu, znašajočo na tisoče in tisoče goldinarjev na leto. In isto taktiko uveljavila bi gospoda, ako bi dobila okolico v svoje roke. Ako bi se jim posrečilo upropastiti okolico v narodnem pogledu, ako bi dosegli, da okoličan izgubi svojo samozavest in svoj ponos, doletela bi ga prav kmalu usoda, da bi moral poprijeti potno palico ali pa živeti kot hlapec na svoji rojstni, na svoji lastni zemlji. In zato po vsej pravici rečemo, da gre pri vsaki volitvi, vršeči se v mestu našem, za

taka podobnost — ostane rešiti prašanje... Najtežje prašanje!... Kateri grof je prav grof Zareckij? Ako sta dva, kateri je original in kateri kopija?

— Bolje rečeno: ponaredba! dejal je Ohotskij.

— Jutri v samostanu reši se prvo prašanje: ali je med dvema človekoma, živim in mrtvim, taka podobnost, kakor trdite vi, ali ni najmanjše. Ljudje res trde, da so videli grofu podobnega mrtveca, toda njega samega niso videli tri mesece pred njegovo smrtjo.

— Ne zabite, gospod baron, dejal je Zavadskij, — da zahteva sam grof, da je rakev ali prazna, ali je pa klada, blod, a ne truplo v njej.

— Pa mrtvo telo, katero so videli vsi služabniki grada? Je bilo ono ponarejeno? vzkliknil je Ohotskij. — Saj so se poslavljali vsi od strica... Tri dni videli so ga, kakor tudi jaz... Je li vse to norčija? Čudna, neverjetna, nesramna... No vender je res norčija.

— Do jutri, gospoda. Čas je počitka, dejal je Bahmutskij. — A jutri kakor hitro se zasveti. Jaz priznam, da verjem gospodu baronu... V vsej stvari ni zločina, a je neka zagonetka. Morda bomo umeli opravičiti zaupanje Viktorja Pavloviča in rešiti stvar. (Dalje prih.)

PODLISTEK.

On...

Povest grofa E. A. Saliasa.

IX.

(Dalje.)

— Dovolite mi začeti pri začetku, progovoril je Ohotskij in začel pripovedovati podrobno o smrti strica, o sledih nasilne smrti, a potem prešel k svojim lastnim sumnjam. Razume se, da ni pozabil povedati tudi prigodke z njim po noči v sobi strica, jednako tudi besed Bogdana.

Poslušali so ga vsi prav pazno, a naposled se je začel smejati jeden gospodov sodcev.

Vsi obrnili so se na-nj.

— Zakaj? prašal je gospod Bahmutskij.

— Oprostite. Ni mi bilo možno prestat. Gospod baron pripoveduje vso pripoved svojo izmišljenosti tako mikavno in zanimivo, da sem se čudil izprva njegovim sposobnostim v izmišljevanji, a potem ne hote zasmejal se.

— Ne verjete? progovoril je Ohotskij.

— Ni besede. Oprostite: ni pol besede. A kako naj se tudi verje? Grof Zareckij, znan v vsej okolici, bil je na svetu in je tudi zdaj, glejte tukaj v vrsti...

obatoj in bodočnost okolice — za ekzistenco prvotnega prebivalstva. Mimogredo bi prosili naše slovenske socialiste, ki so se združili z nasprotniki ter v nepoznanju razmer v svojo veliko škodo in — blamažo pobirali kostanj iz žrjavice za — druge, da dobro premislijo to, kar smo tu povedali. Morda pridejo do spoznanja, da sti narodna in materialna korist v tesni zvezi, da se jedna druga popolnjuje; uverijo se morda, da ne kaže postavljati se na tesno stališče svojega lastnega stanu, ampak da nam vsem treba širjega obzorja in da nam je napore svoje urediti z ozirom na skupnost naroda.

Hvaliti in slaviti moramo Boga, da se ljudstvo zaveda preteče nevarnosti — danes bolj nego kedaj poprej. Izid volitve, vršivše se pretečeno nedeljo, je jako tolažljiv, osobito pa nas vesele razni pojavi, koje smo opazovali pri tej volitvi: zločnost, navdušenje in elementarno silo prodirajoči čut skupnosti vseh okoličanov. Pri tej volitvi čutili so se okoličani jedno družino, branečo interese svoje. Viharno veselje po mestu in po okolici, kresovi, godbe, govori, napitnice, glasne so priče, kako okoličan ljubi državo, domovino in — samega sebe.

Okoličani! ves slovenski svet imenuje izvestno danes s ponosom Vaše prečastno ime, slava Vašega imena zadonela je v nedeljo tudi daleč preko mej ožje naše domovine slovenske. Ves pošten svet priznava danes, da tu doli ob Adriji stanuje pošteno, samozavestno, svoji moči zaupa joče in samo sebe ceneče ljudstvo. Zagotovili ste si pred vsem svetom dobro ime — in kaj je dragocenejšega na svetu, bodisi pojedincu, ali pa celim narodom — nego dobro ime, ki nas pooblašča, da smemo ponosno stopiti v vsako družbo.

Ko radostnim srcem zaključujemo te-le vrstice, navdaja nas le-ta jedina želja: da ostanete tu, kar ste bili v nedeljo — da ostanete zvesti našemu, koje ste v nedeljo zapisali na častno svojo zastavo: našemu ljubemu do samih sebe, ljubemu do domovine!

—t—.

Z Notranjskega.

(Izvirn dopis.)

Hvala Bogu, čast Notranjske rešena je zopet. Zmešnjava, koja je bila v nas nastala kar čez noč in katera je dala mnogo pomislika o izidu državnozbornske volitve naših kmetijskih občin, ni imela nikacega vspeha. Zli duh nasejal nam je po noči, ko smo šli spali, ljulike mej pšenico, katera pa poslednje v svoji pošteni rašči ni ovirala, kajti dozorela je v krasno, plodovito klasje. Vsilili so nam hoteli nemškega princa, kneza, da nas bode zastopal v državem zboru. Mislilo ter računilo se je, pred knezom Windischgrätzom se mora zavednost Notranjcev vклонiti. Ali notranjski poštenci kmetijski volilci pokazali so zopet svetu, da niso samo po besedi narodnozavedni nego, da so to v istini ter, da si bodo znali častni pridevek „zavedni“ vedno in vselej ohraniti.

Pritisek je bil velik in silen; plašilo in strašilo se je, grozilo in žugalo ali vse zaman, zavednost je prevladala ter izvoljen je bil naš bivši državni poslanec dr. Ferjančič. Knezovi slovenski in nemški agitatorji so se svojim visokorodnem kandidatom popolnoma propadli. Marsikdo se je sedaj lahko uveril, da Notranjec je neizprosni, mož jeklen, kadar braniti je česti in pravde narodu in jeziku svojemu, da sovražnikom se varati ne dá.

Žugalo se je na vse mogoče načine, da gorje njemu, koji ne bode volil brzonožnega kneza, vsi gozdovi in ves zaslužek mu bode za vselej odvzet, in da preganjalo se ga bode do skrajne meje.

Tu v nas je namreč mnogo trgovcev, koji tržijo z lesom in ogljem, katero se napravlja, odnosno seče v knezovih gozdo-

vih. Ali knez tega ne daje zastoj, treba ga je drago plačevati, toraj so trgovci vendar le potrebni knezu. Res je pa vendar, da večina teh trgovcev nimajo prave samozvesti, ter so volili v istini nekateri, popolnoma proti svojemu prepričanju.

V obče moramo biti pa ipak zadovoljni ter ponosni na izidu volitve naših kmetijskih občin. Pokazalo se je, da Notranjska je neupogljiva ter, da čedalje bolj vé, koga je treba voliti. Naši nasprotniki pa naj vendar že enkrat spoznajo, da mi si ne pustimo nikogar vsiljevati. To smo zopet sedaj dokazali, ko je propal imoviti ter visokorodni knez Windischgrätz, ter bil izvoljen naš domačin g. dr. Ferjančič.

Živili notranjski volilci!
Bog in narod!

Različne vesti.

Politično društvo „Edinost“. Predsedništvo političkega društva „Edinost“ sklicuje s tem izredno sejo za soboto dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer ter so povabljeni odborniki in namestniki.

Dr. Fran vitez Miklošič. Dne 7. marca umrl je na Dunaju vsled kapi sloveči učenjak, dr. Fran vitez Miklošič, umirovljeni profesor slovanskih jezikov, član gospodске zbornice, odlikovan z raznimi redi in član mnogih učenih društev. Miklošič bil je rodom iz Spodnje Štajerke, orjak učenosti in svetovnoslaven mož. Čast in slava njegovemu spominu!

Prošnja do naših naročnikov. Radi državnozbornskih volitev zanemarjali smo v poslednjem času „podlistek“ in „politični pregled“ in tudi nismo priobčili marsikaj, kar so nam doposlali sotrudniki naši. Prosimo torej, da nam gg. naročniki to oprešče.

Državnozbornska volitev v III. volilni skupini. Dan 8. marca 1891. zabilježiti smemo mi tržaški Slovenci zlatimi slovi v zgodovino naših narodnih borb. Že zjutraj zgodaj prihiteli so naši okoličanski volilci trumoma v mesto hoteči vršiti najvažnije svoje državljansko pravo. Že ob 8. uri zjutraj stali so g. Mauronerja agitatorji pred vsemi petimi volilnimi lokali, toda kmalu so se prepričali, da iz te muke ne bode zanje dosti kruha. Klaverno zrlili so na volilce, ki so jasnim čelom in veselimi obrzi oddajali glasove svoje. Že ob 9. uri zjutraj bili smo gotovi, da zmagamo, če tudi ne posebno sijajno. Ali kolikor bolj se je ura bližala poludnevju, v isti meri so se boljšale šanse za našega kandidata. Opoludne smo že vedeli, da zmagamo z veliko večino. O velikem zanimanju naših volilcev za izid volitve pričam nam istina, da je le malo volilcev, oddavših svoj glas, zapustilo volišče, ampak da so ostali pred volilnimi lokali hoteči izvediti konečni vpeh. Volilci naše stranke so bili toli točni, da so do poludne že skoro vsi — 1644 volilcev — oddali svoje glasove. O poludne niso več videli nijednega nasprotnega agitatorja in da si ga se zlatom plačal.

Ob 2. popoldne zaključile so komisijske volitev in odišle k obedu. Ogromna množina volilcev zbrala se je potem v dvorani hotela „Europa“, kjer je kraljevalo pristrčno veselje in so prepevala društva „Hajdrih“, „Adrija“ in „Zarja“. Navdušenje doseglo je svoj vrhunec, ko je društvo „Hajdrih“ — z izvrstnim svojim baritonistom, g. Slavikom — zapelo „Slovenec sem“. Ko je gosp. Naberger v spremstvu g. prof. Mandiča stopil v dvorano, zazorili so gromoviti živio-klici, vse je vatalo raz sedeže ter vihtelo se svojimi klobuki. Bila je ovacija, da se pristrčneje ne moremo misliti. Ginjenim srcem zahvalil se je g. Naberger na izraženi naklonjenosti. Potem so vsi navzoči pevci zapeli „U boj!“ „Morje adrijansko“ in „Naprej!“

Po 7. uri zvečer nabirati se je začela množica pred lokalom osrednje voline komije v „Via nuova“. Nabralo se je toliko ljudi, da je po imenovani ulici in po so-

sednjih ulicah nastala gneča. Toda dolgo smo morali čakati: skrutinij trajal je do 9. ure zvečer. Ko smo pa doznali o konečnem vspehu, nastal je silen vihar — vihar navdušenja. Občinstvo zapelo je razglašeno cesarsko pesem in uvrstivše se v impozanten sprevod in prepeva joče odšlo po ulici via nuova na lesni trg, potem po ulici Torrente do velike kosarne. Pred kosarno se je množica vstavila ter zopet tu zapela cesarsko pesem. Po dovršenem petju doneli so radostni vsklici „živila Avstrija“, „živio Naberger“! Ni najmanjšega nereda ni bilo. Od tu so nekateri odšli v svoja sela slaviti sijajno zmago, drugi pa v dvorano hotela „Europa“, kjer so bili kmalu vsi prostori do zadnjega kotička zasedeni. Tu so se pozno v noč vratili patrijotiški govori, napitnice, petje in godba. Moški pripeli so si ob klobuke listke z napisom „Živio Ivan vitez Naberger“! Vi-dečim vse to, plula so nam mogočna prsa: radostno smo si segali v roke uverjeni, da je ni sile, ki bi nas od tod odgnala. Dá, mi napredujemo, narodna zavest prodira v najširše kroge. Značilno je, da so na oknih ulice Via nuova mahanjem belimi roboi pozdravljali zmagonosne volilce in da smo, dosepeši v kavarno „Tedesco“, zazrli ženske z napisom „Živio Naberger“ ob prsih. Se bodo-li nasprotniki naši sedaj spametovali; se bodo-li še po robu postavljali ljudstvu, zahtevajočemu svoje pravice? Čemo viditi. Ako ne, tem slabše zanje; kajti: Mi vstajamo!

Črtice iz volilne borbe. Italijanski listi trde sedaj na vse pretege, da njih stranka se ni brigala za državnozbornske volitev v III. volilni skupini. No, gotovo pa je, da je tega dne došlo obilo gospóde iz Poreča in Kopra slaviti pričakovano zmago ter da je nek veleposestnik iz Istre pripeljal v ta namen par sodov vina in da so že vse pripravili za iluminacijo. — Veliko nevolje je vzbudilo, da je požarna bramba pridrdrala v ulico Via Nuova uprav tedaj ko je tam ogromno ljudi čakalo izida volitve, da si še danes ne vemo, kje bi bilo gorelo. — Veselost vzbudila je vest, da so se g. Mauronerja agitatorji pri sv. Alojziju v ponedeljek aprili, ker niso dobili pričakovane pijače. Zastave, pijačo in jedado odpeljali so „ohne Sang und Klang“. Dobri genius avite culture si je zakril nakremžljeni obraz in zastava na openskem obelisku visela je še v torek na sredini droga, v znamenje velike žalosti.

Cikorjaška junaštva. Policija je zaprla necega Roberta Liebman, trgovskega pomočnika, in Josipa Ara, privatnega dijaka, ker sta po noči prilepljala na zidove in na plakarne table odrezke papirja z vtisnjenim imenom „Leopoldo Mauroner“. Ista usoda je doletela tudi trgovska pomočnika M. Lufta in A. Arnsteina, ker sta z enacimi papirji zakrivala na plakatih ime Ivana Nabergerja ter na mesto tega stavila Leopolda Mauronerja. Sedaj se jim je menda ohladila prevročna želja po zmagi Mauronerja. —

Izražanje občnega veselja, kojemu so okoličani dali odduška v nedeljo zvečer, ko se je zvedel sijajen vspeh volitev, imenujejo lahonski časniki „dimostrazioni slovene con le quali turbe (druhal) di contadini molestarono la quiete dei cittadini“. „Mattino“ toži, da bi se iz teh demonstracij lahko izcimili nemiri; da se neso, zahvaliti se je samo mirni nravi mestjanov; vsakakor je ta demonstracija graje vredna, kajti ista je bila pravo séuvanje proti „i sentimenti nazionali dei Triestini“. O, očka „Mattino“, ki si svojo barako sem prinesel iz Kráne Dalmacije ter zatajivši svoj rod, sedaj istega nesramno blatiš — meniš, da so tržaški privandrovcvi bolj „Triestini“ nego mi slovenski okoličani, kojih predniki so bivali na teh tleh od prastare dobe. Kakih čutstev smo mi pravi Tržačani, pokazali smo v nedeljo sijajno izbravši si slovenskega zastopnika, v dokaz, da živimo v Trstu Slovenci v velikem številu!

Zakasnil. Povedali smo zadnjič, kako se je poluurni list „Mattino“ sukal okrog kandidature našega Nabergerja in nasprotnega kandidata Mauronerja. Delal je kakor mačka okolu sklede vrele kaše, ki bi kaj rada vanjo posegla ali boji se osmiliti. Prav iz arca rad bi bil „Mattino“ priporočal Mauronerja ali ni vedel, kako mislijo o njemu tam gori v rumeni hiši. Bal se je zameriti gospodom, ki mu dajejo jesti, radi česar je rajši molčal. Ali sedaj, ko je tako sijajno zmagal g. vitez Ivan Naberger, hoče si potolažiti nemirno vest in osvetiti si lice pred lehkovernim občinstvom s sledečimi preudarki. „Glede volitve — preudarja „Mattino“ — ako bi samo dve tretjini onih, ki so se volitve vzdržali, prišli na volišče ter volili g. Mauronerja (conditio sine qua non), ta bi bil izvoljen nasproti drugemu kandidatu. Po našem menenju bi pa Mauroner dobil gotovo dosti več glasov, ako bi njega kandidatura podpiral kak ne anonimen odbor in liberalno časnikarstvo“. — Dragemu Martinčku je torej v srcu žal, da ni propadel oni Naberger, kojega je on razupil za najhujšega panslavista in zagriženega sovražnika italijanske narodnosti. To pa se upa izreči stoprav sedaj po dovršenem činu, dobro vedoč, da bi bili vsi njegovi napor pred volitvami zaman, kajti — ako bi očitno bil napadal viteza Nabergerja odlikovanega po Nj. Velikanstvu in priporočal Mauronerja — moral bi dosledno izreči se zajedno proti Najvišji milosti. V škripcih je bil „Mattino“ in zato se zvija, da se Bogu smili.

Sijajnost nedeljske volitve prizadevajo si tržaški Lahi na vse pretege zmanjšati. Že pred volitvami pošiljali so svoje beriče po okolici, da ljudstvu jemljejo glasovnice ako noče voliti njih kandidata; v volilnih listinah izbrisali so dobri tretjini naših volilcev volilno pravico, proti čemur niso veljali nobeni protesti. Sedaj pa vpijejo v svet, da je naš kandidat sicer zmagal, ali moralna zmagaja je ostala vendarle liberalcem, ki se volitve niso vdaložili. To trditve pa dokazujejo tako-le: Vseh vpisanih volilcev je bilo 4238, a oddanih glasovnic samo 2254 in 57 neveljavnih. V mestu je po njih računu do 1800 volilcev in 500 takozvanih drugov (consorti), na okolico pa spada okolu 2400 glasov. V istini bi pa v okolici moralo biti okolu 4000 volilcev in v mestu z konsorti vred 1000. Ni pa res, da so se mestjani volitve zdržali, niti so vsi volili nasprotnika, kajti mej mestnimi volilci je večina poštenjakov, koji o Nabergerju vse drugače mislijo, nego o Mauronerju in njega gardi. Zmago bode vsakdo pripisoval zavednosti slovenskih okoličanov in patrijotičnih mestjanov, ki so tudi takrat pokazali, da so zanesljiv in neustrašljiv narod, na katerega bi slavna vlada morala pred vsem računati tu ob obalah Adrije.

Z Opčin se nam piše: Ker vem, da ste, gospod urednik, povodom volitev preoblašeni z opravili, prosim Vas, da sprejmete v predale izbornega svojega glasila nekoliko vrstic iz trjavice naše, da vam povemo, kako smo slavili zmago našo pri državnozbornski volitvi.

Ko je došel z Dunaja glas, da je pred časom razpuščen državni zbor in da se takoj prične volilna borba, bitro so začeli nasprotniki naši kovati orožje, s katerim naj bi nas bili potolkli. In res bi se jim bilo posrečilo, da niso naši volilci tako priročno vihteli svojega orožja, to je, da niso polnoštevilno — seveda, kolikor jih je dobilo glasovnico — pričekli na volišče. Orožje nasprotnikov je bilo namreč to, da so kakim 800 volilcem odrekli volilno pravico. Z druge strani bile so pa te spletke Poldekov, Drejškov e tutti quanti njim samim na kvar, ker so odprle našim ljudem oči. Zastonj bi bil v nedeljo iskal Openca ali Trebenca z listkom za Mauronerja, izvzeniji par cikorjašev, ki so plašno — kakor Judeži — oddali glase svoje. — Ko je ob 8. uri zjutraj zavrnila godba, zbrali so se openski in

trebenski volilci okoli naše zastave. Ob 9. uri začela se je pomikati — z godbo na čelu — naša vojna. Doma ostale ženske in otroci pozdravljali so odhajajoče volilce krepkimi živio-klici. Bil ti je to trenutek, koji bi moral ganiti najbolj trdo srce. Mej dnevom vladala je po vsej vasi neka tišina, proti večeru pa je postajalo živahnější in živahnější: vse je nestrpno čakalo poročila o izidu volitev. Slednjič prihrumel je naš poročevalec v silnem diru: „Zmagali smo, sijajno zmagali!“ O razmerju glasov v tem trenutku niti ni bilo govora, zadostovalo nam je, da smo zmagali. Veselja ni mōdi opisati, ki je zavladalo in temu veselju dajali smo duška v krasnem slovenskem petju, na g. Karža hiši pa smo zapazili se zelenjem okinčan napis, oznanjoč zmago našo. Veselje in radovanje trajalo je do belega jutra.

Z Opčin se nam piše: Obljubil sem Vam, da se zopet snidemo po volitvah, in evo me, dragi Openci, med Vami vsega srečnega in veselega, nego sem bil zadnjič, ko sem Vam poročal o fini zbikani „kani“ g. Pahorja. Sfrčal sem v nedeljo zjutraj iz svojega gnezda, in hajd malo na čisti zrak. Ker ljubim jako morje, podam se na vrh. Dospelvi do znamenitega hotela, ditam začudenjem: „W. Don A. Pahor“ po naše: „Živijo g. Pahor“. Kaj pa je to? mislim si, saj Pahor živi, ter je zdrav in vesel, posebno od kar „cikorijo“ srka.

Pa ugibati nisem hotel dolgo, kaj one drke pomenjajo, marveč sem se obrnil ter prav moško korakal do prijaznih Opčin. Podam se do Malalanove gostilne. Udarijo mi godbeni glasovi na uho, in glej! godba stala je pred hišo lepo uvrščena, ter svirala lepe slovanske komade. Možaki pa so se zbirali iz cele vasi, da pojdoje na volišče. Kar naenkrat pripelje se prvi, drugi, tretji in četrti voz. Posedli so naši možje nanje, ter s črno-rumeno zastavo odpeljali se drug za drugim. Na glavni cesti pridruži se jim peti voz iz Trebiča, koji je bil prenapolnjen. Ko so se prenapolnjeni vozovi jeli pomikati, zaorijo urnebesni živio-klici, in hajd proti obelisku, z godbo na čelu. Meni je pri temu prizoru kar greben vzrastel, ter na vso moč sem zapel: „Kikoriki, volitev po cikorji ne diši!“ Še od daleč čuli so se živio-klici naših vrlih volilcev. Kar se je v Trstu vrhilo, to Vi dragi Openci sami znate, a jaz ubogi revček moral sem doma ostati, ter kokoši varovati, čakaje konca volitve. Menda še nikoli nam ni bilo tako teško čakati, kakor v nedeljo zvečer. Bo-li srečen ali nesrečen izid volitev? — Da bomo zmagali, bili smo gotovi, a kako bomo zmagali ne, ker „sodrga cikorjaska“ je kaj pridno delovala, a vstrašili se jo nismo!

Točno ob 10. donese nam g. F. K. vest o sijajni zmagi. To Vam je bilo veselje! Ljudje so kar skupaj prihruli, ter navdušeno zaorili: „Živijo naš priljubljeni Nabergoj!“ Kako se je to razlegalo v tiho lepo noč! Veselje se je bralo na slehernem obrazu in oči so radosti in navdušenosti žarele. Podali so se potem pred hišo g. K., kjer se je med tem izobesila s zelenjem okinčana plošča, koja je značila, da je naš ljubljence izvoljen.

Med tem zapojejo zbrani pevci več prekrasnih pesmi in tudi Hribarjevo kantato, koja so vsi razoglavi poslušali.

Sedaj pa še Vam, dragi, volilci par besedi. — Čestitam Vam iz vsega srca, da ste tako sijajno čast rešili. Slava Vam! Bodite vedno tako složni, ter pokažite našim nasprotnikom, da tu so naša tla, da tu je naša zemlja.

Tebi pa naš ljubljencec k slovesu zapojem:

Dika si okoličanska
Korenika si slovanaka,
Boril bodeš se za nas
Bog Te živi vsaki čas!

Petelinček.

Iz Barkovelj se nam piše: Kakor povsod po okolici, tako se je praznovalo tudi tu navdušenjem izvolitev g. Nabergoja.

V nedeljo 8. t. m. je bilo zbranega v krčmi „Pri društvu“ nebrojnega občinstva. Ko se je zvedelo, da je zmagal naš kandidat, g. vit. Nabergoj, zaorili so navdušeni „živio“-klici in vse je napivalo vrlemu našemu poslancu. Capovilli se to menda ni dopadalo; čeravno zna dotični krčmar, kedaj je treba zapreti krčmo, poslal je capovilla svojega — menda služabnika — s poveljem, da se mora krčma zapreti! Okoli 9^{3/4} uri zvečer prikorakala je iz mesta po dovršeni volitvi četa volilcev in domačih pevcev. Pevajoč in mej glasnimi „živio“-klici prižigajoč bengalične ognje, hoteli so pokazati svetu, da so Barkovlje vodno, kar so bile od nekdanj, in da jim je nekdo le... znana senca! Zvedši, da je že dal ljubljani in skrbni njih župan potrebna povelja, odpravili so se koj iz krčme, v katero so se podali ter se se razšli mirnim potem. — V ponedeljek dne 9. t. m. pa je bilo v omenjeni krčmi zopet natlačeno domačega občinstva. Tu se je napivalo našemu Nabergoju; vse ljudstvo je pelo razoglavo cesarsko pesem in „Hej Slovani!“ ter napivalo sveti naši stvari. Vredno je omenjati, da so se govorniki odločno izrekli proti krivici, katero so trpeli Barkovljanski volilci; pri nas ima namreč do blizo 270 Barkovljanov volilno pravico, mej tem ko je vdobilo kakih 50 volilcev glasovnice! Vse domače ljudstvo je bilo silno razburjeno radi te krivice; odločno se je izgovarjalo, da se ni godila nikjer v okolici taka krivica narodnim volilcem kot v Barkovljah. Mirno a odločno izražalo se je menenje o človeku, kateri opravlja v Barkovljah službo nekdanjih naših županov.

Mej vsemi navzočimi je bil le jeden — kateri je tudi edini pristaš „Capoville“ — kateri je hotel nekako zabavljati nebrojnemu občinstvu. Ta edini „odkritosrčni“ nasprotnik mej vsemi Barkovljani je nekak magistratni podvzetnik in sicer pri vrtu, za Barkovljane nepotrebnem. Toda popihal je je kmalu na zahtevanje ljudstva.

Iz Padrič se nam piše: Tudi pri nas smo nestrpno pričakovali izid državnozbornske velitvi. Stari možje in otroci šli so naproti onim možem, koji so nam po 9. uri zvečer donesli iz Trsta preveselo vest o naši zmagi. Zbralo smo se vsi pri g. Martinu Grgiču, kjer smo najprvo zapeli cesarsko pesem. Napivali smo poslancu našemu, g. Ivanu Nabergoju in se jednodušno radovali na zmagi pravične naše stvari. Pod vasjo prižgali smo kres. Stojedi okolo kresa čuli smo doli od sv. Ivana klice, razlegajoče se po temni noči: „živio Nabergoj!“ — kar nas je še posebno naukušilo.

Živi živi Nabergoj,
Slovenski narod tud s taboj,
Da sovražni duh nas ne premaga.
Trdno stoj kot trda skala.

Ti Ivan si slovenski cvet,
Za vero, dom, cesarja vnet,
Izvoljen si poslancem zdaj —
Sovražni duh, le beži v kraj!

Domačin.

Volitev na Goriškem. Veleposetniki Goriški izvolili so svojim državnozbornskim poslancem g. grofa Alfreda Coroninija. Potemtakem izvoljeni so vsi štirje po društvu „Sloga“ postavljeni kandidati. Častitamo od srca vrlemu društvu na sijajnem tem vspehu!

Koncert v Slovanski čitalnici dne 7. marca se je dobro obnesel. V društveni dvorani zbralo se je o določeni uri mnogo članov in njih družin. Vse točke raznovrstnega programa bile so dobro proizvedene ter ugajale občinstvu, katero je z odobravanjem sprejelo vsak proizvod. Na klavirju je igrala gospa Glaser-Dąbrowska pl. Junosza dve točki. Izbrala si je Rubinsteinovo Mazurko in Kočubejskino fantazijo „Skočijte jej“. Oba ta dva jako težavna komada je gospa Glaserjeva igrala s finim muzikalnim občutkom, veliko spretnostjo in sigurnostjo.

Njena igra priča nam, da je izredno dobra igralka in člani Tržaške čitalnice bodo jej izvestno hvaležni, ako jim bode še prilika dana, poslušati njeno igro. Gospa Strasser-Čechova pela je arijo iz opere „Stradella“ in „Česke pesmi“. O teh točkah nam je pač težko soditi, katera bi dali prednost, kajti v prvi skazala se je prav izvrstno koloraturno pevko, koje zvonki glas zveni jasno in čisto do visokega c; vse težavne pasaže te točke je gospa pevka nenavadno lahko in ugajeno pela. Posebno nam je ugajalo ljubezljivo prednašanje in fraziranje in tudi je poslušalcem ugajalo, da je gospa pevka slovenski tekst tako lepo in čisto izgovarjala. Druga točka nam je ugajala osobito vsled slovanskega značaja zapetih nam českich pesmi. Te so poslušalcem tako ugajale, da je gospa pevka morala še nekatero dodati. Gospod Zurek igral je Vieuxtemps-ov „Bohemienne“ in Dvořákov: „Caprice sur des aires bohèmes“. Oba ta dva komada sta izredno težka in dobro njih prednašanje zahteva dovršenega umetelnika. Kot tacega se je g. Zurek koj o svojem nastopu skazal, kajti premagal je z virtuoznostjo vse izredne tehničke poteškoče teh komadov. Njegova igra se je občinstvu tako grikupila, da je moral pridati še jedno Vieuxtemps-ovo romanco in „Sarafan“. Dvospev „Dalmatinski šajkaš“ je občinstvu zelo ugajal in tudi zbora „Oblačku“ in „Pomlad in ljubezen“ sta sploh dopadala. Odboru slovanske čitalnice smo hvaležni na tej zabavi, ki nam jo je priredil ter bi želeli, da bi nam bilo večkrat prilika dana, sniti se v ta namen v čitalniških prostorih. Da ima pa čitalnica mej svojimi člani dovolj sposobnih moči za take koncerte, o tem smo se v soboto preverili. Skrbeti bi bilo, da se te moči nekako organizujejo, potem bode pač lahko večkrat prirejati take koncerte.

V tržaškem zdravstvenem društvu predava danes ob 7^{1/2} uri zvečer profesor Vierthaler o „higijeni v kuhinji“.

Iz Pomjana se nam piše: Dne 23. in 24. je bilo vse, kar privatno le po „Jus“ diši, v Pomjanu. A v Pomjanu vsi niso nič mogli opraviti, ves denar je bil raztrošen zastoj; razkačen je koperski župan žugal komisiji. Mi bi radi g. župana vprašali, čemu je v Pomjan prišel in kako pravico ima? Ako vas Koperčane nismo zdaj vprašali, bodite sigurni, da v drugič vas gotovo vprašamo, kaj pri nas iščete in zakaj svet zapeljujete. Mi nismo Italijani, mi smo Slovenci, to smo vam dokazali 23. in 24. februarja, in vedli se bomo proti vam, kakor se vi proti nam. Ker pa v Pomjanu ni šlo, so dne 4. t. m. ti možiceljni svojo silo v Kopru napeli. A tudi v Kopru se jim je spodletelo, kajti naš poslanec je imel 65 in nasproten 23 glasov. Da so Lah nas pa v Poreču užugali, ne moremo kaj, kajti mi ne moremo sršenov pobijati po vseh lahonskih gnezdih. Razdelili so se doktorji v Kopru sem ter tje, in po Koperskem gnezdju korakali. Najprvo srečamo tistega, kateri je bankovec za 10 gl. dal možu v Pomjanu, naj za italijansko stranko dela; spremljeval ga je eden tistih „dindijotov“ prav napihnjem rudečim vratom, kateri je pri eni priliki možu iz Šentmarske fare rekel: „Česa mai ascolte i vostri preti?“ Svet sodi, čudi se, svojo skledo grdi! Malo korakov naprej naletimo na strupenega gada: drugega vzglednega doktorja, kate-rega bomo še omenili v tem dopisu. Toda ni bilo mogoče izvršiti, kajti dolgo ni hotel priti brzoglav iz Poreča; hitro smo zvedeli, da je zmešnija in da Lah nekaj kujejo. In tako je bilo! Pri tej priliki zgrabi nek doktor, ki pa ima sam brata-duhovnika, ednega naših fiduciarjev (za kar imamo priče) in ga hoče s silo odpe-peljati; ko bi mož ne bil imel suknjo iz trdega in debelega suknja, gotovo bi jo bil raztrgal, kakor ga je vlekel; ali naši planejo nanj in mu ga iz rok izpulijo. Ali ni to fakinako delo? Danes donesel je nekdo vest, da so onega našega fiduciarja,

kateri je izostal, tudi takimi grdimi sredstvi pridobili. Pomjanski oblastnež in njegovi trije pomagači krototajo veselja, samo da bi ne bilo prezgodaj, kakor pri občinskih volitvah. Čemo viditi?!

Iz Ajdovščine se nam piše: Nedavno ustanovili so tukajšnji rodoljubje jako važno društvo. Dne 22. p. m. imelo je to društvo svoj prvi občni zbor, katerega se je udeležilo prav obilo mož in mladeničev. Hvaležnim srcem se spominjam onih, ki so pripomogli, da se je društvo tako krepko na noge postavilo. V prvi vrsti se moramo zahvaliti g. V. Joehmannu na tem, da je v svojem poslopu prepustil prostor za primerno telovadnico. Pohvalno mi omenjati tudi vodje tukajšnje tovarne, gosp. Höhna. O tem gospodu se je bila raznesla vest, da bode nasprotoval novemu društvu. Dan pred občnim zborom pa je pozval vse podvodje k sebi, zatrjačoj jim, da on ni nasproten „Sokolu“ ter da je vsakemu slobodno upisati se v društvo. Slava temu pravičnemu gospodu! Starosta, g. A. Dolenc, je pa pokril iz lastnega žepa stroške za telovadnico in druge potreščine. Prisrčna hvala torej vsem!

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrali so škedenski rodoljubi, slaveči zmago g. Ivana Nabergoja 3 gl. 63^{1/2} kr.

Za podružnico Sv. Cirila in Metoda na Greti, oziroma za otroški vrt v Rojanu se je nabralo v nedeljo 8. t. m. v hotelu „Europa“ mej veselo družbo, slavečo zmago Ivana Nabergoja 3 gl. 18 kr.

Podružnica sv. Cirila in Metoda na Greti ima v nedeljo dne 15. t. m. ob 4^{1/2} uri p. p., svoj občni zbor v prostorih otroškega vrta v Rojanu.

Avstro-ogerski Lloyd. Pogovori Lloydovih zastopnikov z vlado vrše se sedaj na Dunaju in se končajo proti koncu tega meseca. Dosedaj se je odločilo, da Lloyd popolni svoje brodoge in pomorske zveze, da se še dalje obdrži arzenal; vlada mu dovoli 3 milijone na leto podpore, zajedno se pa ustanovi poseben odbor društva na Dunaju, ki se bode prepričeval o dobri društveni upravi.

Prebivalstvo Avstrije po zadnjem štetju od 31. dec. 1890. je „pobližnje“ nastopno: Po tem štetju ima sedaj Avstrija blizu 24 milijonov prebivalcev, kajti našlo se je 23,835,261 oseb nasproti 22,144,244 leta 1880. Povišalo se je prebivalstvo v zadnjih desetih letih za 1,691,017 duš ali 7.6%. Najemnikov stanovanj je preko 5 milijonov v 3.3 milijonov poslopih. Med raznimi deželami šteje spodnja Avstrijska 2,651,530 prebivalcev in Dunaj sam 1,355,255 duš, Stajerska 1,281,023 duš, Koroška 360,443 duš, Kranjska 498,390 prebivalcev, Trst in okolica 157,648 prebivalcev ali 8.8 od sto več nego leta 1880. itd. Ker niso uradne številke še znane, povrnem se na to, kadar se iste objavijo.

Znanega ubijalca Joba peljali so v ponedeljek v ječo v Gradiško, kjer ostane do konca svojih dni.

Poskus samomora. Nek 24 letni mladenič Schwarz iz Gradca, lekarničar, službujoč kot jednoletni prostovoljec v tukajšnji vojaški bolnici, prišel je v petek nekoliko vinjen domov ter tu srečal na hodu častnika, kojega ni videl in ni pozdravil. Ta ga je naznanil poveljniku, kateri mu je dal neke kazni. Schwarz si je to kazni tako vzela k srcu, da je sklenil umreti ter izpil v pričo več drugov časo atropina v vodi. Teško, da se reši. — Neka 38 letna Tereza Suter hotela je skočiti skozi okno v nenadni norosti. Odpeljali so jo v bolnico.

Mrtvoud je zadel 67 letnega starca M. Firma v neki zloglasni hiši v starem mestu. Prenesli so ga v bolnico.

Nasledki ljubezni. Neka 23 letna deklica, E. Gosa, dekla, imela je ljubeznjivo znanje z nekim trgovskim pomočnikom v štacuni g. Costa, I. Glavino, kateri jo je zapeljal pod pretvezo, da jo kmalu poroči. Ali kmalu se je mladenič ljubice naveličal in zadnji čas se je proti njej ob-